View the original article

ВИБІР РЕДАКЦІЇ: СВІТ

Мерц, новий кредит для України та можливі перешкоди всередині ЄС

Рікард Йозвяк

24 листопада 2026, 20:29

Президентка Єврокомісії Урсула фон дер Ляєн

Минулого тижня Європейська комісія висунула нову пропозицію щодо надання Україні позики в розмірі 45 мільярдів євро (майже 50 мільярдів доларів) для покриття значної частини фінансового дефіциту, з яким зіткнеться країна у 2027 році.

Однак існує ризик, що цей план може опинитися в епіцентрі окремої, хоча й пов'язаної з ним дискусії між столицями країн Європейського Союзу щодо наступного багаторічного бюджету ЄС (2028–2034 рр.), рішення щодо якого європейські лідери сподіваються ухвалити до кінця року.

Нова пропозиція має на меті покрити приблизно дві третини прогнозованого дефіциту бюджету України на наступний рік, який становить 70 мільярдів євро (77 мільярдів доларів). Брюссель сподівається, що решту суми зможуть покрити інші західні союзники, зокрема Канада, Японія, Норвегія та Велика Британія.

«Ми вважаємо, що це найкращий спосіб надати Україні сильну позицію за столом переговорів», – заявила голова Європейської комісії **Урсула фон дер Ляєн**, маючи на увазі поточні дипломатичні зусилля, спрямовані на припинення або призупинення війни Москви проти України.

Згідно з пропозицією, комісія визнає, що дефіцит українського бюджету виник внаслідок триваючих атак Росії, та зазначає, що «оперативна фінансова допомога має вирішальне значення для того, щоб допомогти Україні підтримувати основні державні функції, забезпечити макроекономічну стабільність, відновити критично важливі об'єкти енергетичної інфраструктури та інвестувати в свою оборонну, технологічну та промислову базу».

У ній також зазначається, що «економіка України вже перебуває у вразливому стані через пошкодження ключової інфраструктури, нестачу робочої сили, а також триваюче переміщення та мобілізацію населення. Крім того, вона наражається на ризик додаткових негативних потрясінь через посилення атак, що може призвести до зростання потреб у видатках та зменшення податкових надходжень».

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

ОВА: через атаки РФ пошкоджені енергооб'єкти у двох районах Київщини

Підґрунтя

Із цих 45 мільярдів, як очікується, 25 мільярдів (27,4 мільярда доларів) буде спрямовано на оборонний сектор, 10 мільярдів (11 мільярдів доларів) – до державного бюджету, а ще 10 мільярдів – на так звану «макрофінансову допомогу» для стабілізації валютних резервів України.

Цей кредит, який, за заявою Європейської комісії, буде «погашений за рахунок репарацій, що підлягають сплаті Росією», діє за тим самим принципом, що й попередній кредит ЄС у розмірі 90 мільярдів євро (99 мільярдів доларів), про який

було домовлено в грудні 2025 року і який, як сподівався тоді ЄС, мав покрити більшу частину фінансових потреб України на 2026 та 2027 роки.

> Тоді європейські лідери вирішили взяти кредит, забезпечений «резервом» бюджету ЄС – тобто різницею між максимальною спроможністю блоку до залучення запозичень відповідно до його довгострокового бюджету та фактичним обсягом витрат.

> Це було погоджено замість широко розрекламованого «репараційного кредиту», який передбачав використання як застави заморожених у межах блоку російських державних активів. Бельгія наклала вето на цю ініціативу, оскільки більшість таких активів зберігається у брюссельській фінансовій компанії Euroclear.

Багато держав-членів ЄС наполягали на тому, щоб Європейський Союз повернувся до розгляду ідеї використання заморожених активів, але кілька дипломатів, обізнаних із ситуацією, які не можуть висловлюватися офіційно, повідомили Радіо Свобода, що Бельгія не змінила своєї позиції з цього питання і що інші країни, такі як Люксембург і Франція, також тихо підтримують Бельгію в цьому питанні.

З огляду на те, що в Бельгії наразі триває патова ситуація щодо державного бюджету, а прем'єр-міністр **Барт Де Вевер** нещодавно подав у відставку – крок, який бельгійський король відхилив, – ніхто не вірить, що Брюссель найближчим часом буде налаштований обговорювати питання конфіскації російських активів.

Президент України Володимир Зеленський та король Бельгії Філіп I. Брюссель, 9 лютого 2023 року

Детальний аналіз

Минулого року три країни ЄС – Чехія, Словаччина та Угорщина – домоглися звільнення від сплати процентів за кредитом у розмірі 90 млрд євро, хоча їм все одно потрібно було надати політичне схвалення.

Щодо нового кредиту Болгарія вже заявила, що приєднається до цих трьох країн. **Урсула фон дер Ляєн** висловила думку, що ці чотири країни могли б вирішити брати участь лише у фінансуванні невійськової частини кредиту, але незрозуміло, чи це взагалі можливо, оскільки, по суті, йдеться про єдиний фонд коштів.

Оскільки всі чотири країни є чистими отримувачами коштів із довгострокового бюджету ЄС, їхня позиція нещодавно спонукала канцлера Німеччини **Фрідріха Мерца** пригрозити зупинкою переговорів щодо бюджету блоку на 2028–2034 роки, доки всі члени ЄС не долучаться до фінансової підтримки України.

> Наразі Німеччина є як найбільшим двостороннім донором Європи для Києва, так і найбільшим нетто-платником до бюджету ЄС, який переважно формується за рахунок національних внесків, розмір яких визначається на основі валового національного доходу (ВНД) держав-членів.

Лідери ЄС мають обговорити запропонований бюджет ЄС у розмірі 1,8 трлн євро ($1,97 трлн) на саміті в Брюсселі 26–27 листопада з метою досягнення остаточної

домовленості під час наступної зустрічі 17–18 грудня. У цій пропозиції також передбачено виділення 100 млрд євро для Києва, починаючи з 2028 року.

Однак спроба Мерца пов'язати фінансування України з більш широким питанням бюджету ЄС загалом тепер може поставити все під загрозу.

Це питання також буде пов'язане з довгостроковим бюджетом ще й іншим чином: чиновники ЄС очікують, що блок щорічно виплачуватиме до 6 мільярдів євро ($6,6 мільярда) у вигляді відсотків як за цією запропонованою позикою, так і за попередньою позикою на суму 90 мільярдів євро.

Тепер європейським лідерам доведеться вирішити, чи будуть ці виплати за відсотками вирахувані з пакету допомоги Україні у розмірі 100 млрд євро, починаючи з 2028 року, чи їх покриватимуть за допомогою окремого фінансового інструменту, щоб зберегти пакет у розмірі 100 млрд євро ($109 млрд) у повному обсязі.

Більшість дипломатів у Брюсселі вважають за краще, щоб усі питання були узгоджені до кінця 2026 року, оскільки багато хто побоюється, що 2027 рік, який стане роком виборів у Європі, може зірвати будь-які рішення щодо видатків.

Особливе занепокоєння викликає те, що всі елементи угоди мають бути узгоджені до президентських виборів у Франції, які відбудуться у квітні та травні наступного року, оскільки, згідно з опитуваннями, лідерка ультраправих Марін Ле Пен, схоже, замінить Емманюеля Макрона в Єлисейському палаці.

Під час передвиборчої кампанії Ле Пен пообіцяла, що в разі перемоги вона виступить за припинення фінансової підтримки України.

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

Процес розширення ЄС у 2027 році буде складним: аргументи

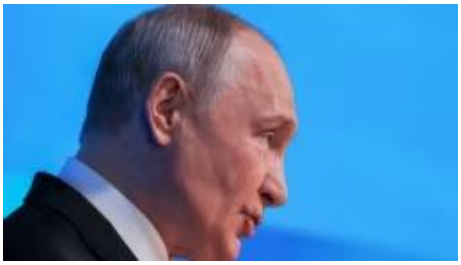

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

«Переломний рік для Путіна і Росії»: на що розраховує Кремль?

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

«Нездатність піти на ризик». Що заважає Європі примусити Росію зупинити війну

Рікард Йозвяк

Редактор Радіо Вільна Європа / Радіо Свобода з питань Європи. Раніше працював кореспондентом РВЄ/РС у Брюсселі

Політика | Економіка | Вибір редакції: світ

© Радіо Свобода, 2026 | Усі права застережено.